המוכר שדהו פרק תשיעי ערכין לב.

מדאיצטריך ליה להלל לתקוני נתינה בעל כרחו הויא נתינה הא בעלמא נתינה בעל כרחו לא הויא נתינה מתקיף לה רב פפא ואיתימא [6]רב [6] אשי ודילמא כי איצטריכא ליה להלל לתקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו הויא [7] מתנה איכא דאמרי אמר רבא מתקנתו של הלל הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז ונתנה לו בין מדעתו בין בעל כרחו הויא נתינה וכי איצטריך ליה להלל לתקוני שלא בפניו אבל בפניו בין מדעתו בין בעל כרחו הויא נתינה מתקיף לה רב פפא ואיתימא רב שימי בר אשי ודילמא בין בפניו בין שלא בפניו מדעתו אין בעל כרחו לא והלל מאי דאיצטריך ליה תקין: **מתני'** [8]כל שהוא לפנים מן החומה הרי הוא כבתי ערי חומה חוץ מן השדות ר' מאיר אומר אף השדות בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אינו [9]כבתי ערי חומה ר"ש אומר כותל החיצון היא חומתו: **גמ'** ת"ר בית אין לי אלא בית מנין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושובכין ובורות ומערות ת"ל [10]אשר בעיר יכול שאני מרבה אף השדות ת"ל בית דברי רבי יהודה ר"מ אומר בית אין לי אלא בית מנין לרבות בתי בדים ובתי מרחצאות ומגדלות ושובכין ובורות שיחין ומערות ואפילו שדות ת"ל אשר בעיר ואלא הא כתיב בית אמר רב חסדא אמר רב קטינא [11]חולסית ומצולה איכא ביניהו והתניא חולסית ומצולה [12] ר"מ אומר כבתים ר' יהודה אומר כשדות: בית הבנוי בחומה ר' יהודה אומר אינו כבתי ערי חומה [13] [וכו']: אמר רבי יוחנן ושניהם מקרא אחד דרשו [2]ותורידים בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה ובחומה היא יושבת [3] (ר"מ) [ר' שמעון] סבר כפשטיה דקרא ור' יהודה סבר בחומה היא יושבת ולא בעיר חומה: מתני' [4]עיר שגגותיה חומתה ושאינה [5]מוקפת חומה מימות יהושע בן נון אינה כבתי ערי חומה ואלו הן בתי ערי חומה [6]השלש חצרות של שני בתים מוקפת[7] חומה מימות יהושע בן נון כגון קצרה הישנה של ציפורי וחקרה של גוש חלב ויודפת הישנה וגמלא וגדוד וחדיד [8] ואונה וירושלים וכן כיוצא בהן: **גמ'** [9]ת"ר חומה ולא שור איגר סביב פרט לטבריה [10]שימה חומתה [11]רבי [12] אליעזר בר יוסי אומר אשר לוא חומה [13]אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן: ואלו הן בתי ערי חומה כו': תנא גמלא בגליל וגדוד בעבר הירדן וחדיד [14] ואונה וירושלים ביהודה מאי קאמר אמר

[1]**כעל כרחו.** שהטילתם בניתו כי ה"ג דתקון הלל במתני': **שלא בפניו.** כגון זה שהיה נוטען ומשוס דמרתי לריעותא איכא דשלא בפניו הוא ובעל כרחו הוא משוס הכי איצטריך ליה להלל לתקוני: **מאי דאיצטריך ליה תקין.** ואי אמר נמי לוקח התם ולא הוה בעי לקבוליהו מי איכא מידי דאוריתא משמטא והתקין הלל דלא תשמט ומשני בשביעית בזמן הזה דרבנן ופרש"י והלל כרבי שבירא ליה דאמר שביעית להשמטת מלוה בזמן הזה דרבנן ואע"ג דהלל בבית שני הוה שבירא ליה דבבית שני הואיל ולא היה יוכל נוהג לא היה נוהג שמיטה מדאורייתא ודאמרינן מנו יוכלות לקדש שמיטין מדרבנן קאמר וכאן משמע דבבית שני היה יוכל נוהג מן התורה וכן משמע בכריתות פרק מרובה מחוסרי כפרה בסופו (דף יח.) ויתנו [2]ידיהם להוציא (את) נשיהם ותשמיש וגו' אמר רב חסדא מלמד שכולן שפחה חרופה בעלו ושפחה חרופה היינו מליה שפחה ומליה בת חורין המאורסת לעבד עברי ואמרינן בפרקין דלעיל (דף כט.) דאין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג אלמא נהגו יוכלות בבית שני וכ"ל דע"כ דאין הכי נמי דנהגו יוכלות בבית שני ואע"ג דכל ישראל לא חזרו בימי עזרא כדכתיב (נחמיה ז) כל הקהל כאחד מרבע רבוא אלפים שלש מאות ושמים ומיהו מכל שבט ושבט חזרו מקצתן והוי שפיר כמו כל יושביה עליה כדאמרינן לקמן שמנו יוכלות אע"ג דלא חזרו כולן וההיא דפרק השולח (ניטין דף לו.) ל"ל דהלל לאו לדריה תקין אלא יודע היה שהבית היה עתיד ליחרב ולפיכך תיקן פרוזבול ואע"ג דבעי התם הלל כי תקין פרוזבול לדריה הוא דתקין או לדרי עולמא תקין ההיא לאו לאחיי קבעי כי אם לרבא דמתרץ התם הפקר

ג"כ היה הפקר:

מדאיצטריך הלל לתקוני נתינה בעל כרחו מו) [3]הוי נתינה הא בע"מא נתינה בע"כ] לא הויא נתינה. מו)[4](פשיטא דאין לו לאדם לקבל מתנה בעל כרחו ולא הויא נתינה) וא"ת וכי איצטריך ליה להגיה לריש על זה דנתינה בעל כרחו לא הויא נתינה פשיטא דאין [5]לו לאדם לקבל מתנה בעל כרחו ועוד היכי פליג על זה רב פפא [6] וי"ל דודאי מתנה דרשות שאין לו שום טורח פשיטא דלא הויא [7]בעל כרחו ורב פפא נמי לא פליג על זה אלא במתנה שיש בה טורח פליגי כמו הכא דאמר לה זה גיטך ע"מ שתתן לי מאתים זוז שהיא צריכה כדי לקיים תנאי הגט וכגון קבלה דמתני' יח)[8]אבל היכא דאיכא חוכה לנותן כגון חוב או פקדון בהא ודאי הוי נתינה בעל כרחו דכתיבא גבי פקדון אלא בישוב מחזיר לו בעל כרחו ואם תאמר הא דתנן בפרק מי שאמתן לי אינטליתי ואבדה אינטליתו רבן שמעון בן גמליאל אומר תתן דמיה והתם מיירי אפי' בעל כרחו דבעל מדפליגי רבנן עליה ואמרי אינטליתו דוקא קאמר אינטליתו דוקא קאמר בעל כרחו מיירי דאי מדעתו לא גרע ממתנה אם לא היה מקבל כ"ש דאי אינטליתו דוקא קאמר דאמרי רבנן אינטליתו דוקא קאמר בעל כרחו מיירי דאי מדעתו לא גרע ממתנה אם לא היה מקבל כ"ש דאי אינטליתו דוקא קאמר דאמרי רבנן אינטליתו דוקא קאמר בעל כרחו הוא דאי בעל כרחו הוא נתינה וא"כ היכי קאמר רבא דאמר רבא דאמר רב אשי דאמר רב אמר רב אמר רב א